

2. Біологічна ефективність гербіциду сіріус при захисті рису від злакових бур'янів значно нижча. На кращих варіантах (в фазу 1-2 листки у рису дозою 0,2-0,3 кг/га) вона не перевищує $61,1 = 64,8\%$. При цьому вона має сталу тенденцію до зниження на пізніших строках обробки. В зв'язку з невисокою ефективністю цього гербіциду до злакових бур'янів для її підвищення на площах з високим ступенем забур'яненості ними необхідно застосовувати протизлакові гербіциди.

3. Залишки гербіциду сіріус в воді, ґрунті і рослинах відсутні вже на 14-й день після внесення, що характеризує цей препарат як відносно надійний для широкого застосування у виробництві.

УДК 632.952:633.18

ЕФЕКТИВНІСТЬ НОВИХ ФУНГІЦИДІВ ДЛЯ ОБМЕЖЕННЯ ШКОДОЧИННОСТІ ПІРИКУЛЯРІОЗУ НА ПОСІВАХ РИСУ

В.В. ДУДЧЕНКО – Дослідна станція рису УААН,
м. Скадовськ

Однією з причин недобору урожаю рису у різних регіонах вирощування є ураження рослин хворобами, особливо пірикуляріозом. Середні щорічні втрати врожаю зерна від пірикуляріозу в світі складають 3-10%, досягаючи при розвитку епіфітотії 60% і більше. (В.И. Терехов, 1989).

Особлива шкодочинність цієї хвороби обумовлюється тим, що патоген-гриб *Ryricularia Oryzae* Cav., уражує всі надземні органи рослини-господаря викликаючи відмирання тканин. Зовнішні ознаки прояву хвороби різноманітні та залежать в основному від особливостей сорту та від умов, при яких проходить розвиток хвороби. Найбільш типовими є три форми прояву хвороби - листовая, вузлова та волотева.

Зважаючи на високу шкодочинність даної хвороби необхідний цілий комплекс заходів, які б забезпечували захист посівів рису від пірикуляріозу. Найбільш ефективним з них являється вирощування стійких сортів. Проте таких сортів на даний час в Україні не існує. Тому зважаючи на це та беручи до уваги надзвичайну пластичність збудника та постійно протікаючі в природі формоутворюючі процеси, які призводять до появи нових вірулентних рас, здатних уражувати раніше стійкі сорти, найбільш ефективним засобом захисту рису являється застосування фунгіцидів.

В зв'язку з цим у Дослідній станції рису УААН протягом 1997-1998 років проводилося вивчення ефективності ряду нових (фунгі-

цидів для обмеження шкодочинності пірикуляріозу. Дослідження проводилися на сприятливому до пірикуляріозу сорті Мутант 428, висіяного по попереднику люцерна. Для підвищення сприйнятливості рослин рису до хвороби був застосований підвищений азотний фон живлення. Агротехніка в досліді була загальноприйнятною. В фазу трубкування та після цвітіння проводилося зараження споровим матеріалом місцевих рас збудника пірикуляріозу, а потім проводилося випробування фунгіцидів. В результаті проведених досліджень виявилось, що найбільшу біологічну ефективність проти листової форми хвороби мав препарат бавістін 50% з.п. (0,5 кг/га), вона становила 83,0%, також досить високою ефективністю характеризувалися препарати рекс 49,7% к.е. (0.6 л/га) та тілт 25% к.е. (0,5 л/га) біологічна ефективність яких становила 81,8% та 80,7% відповідно. Тоді як біологічна ефективність фундозолу 50% з.п. (2 кг га), який використовувався як виробничий контроль, становила 66,1 %.

Проти вузлової форми хвороби також найбільш ефективним виявився препарат бавістін 50% з.п. (0,5 л/га) біологічна ефективність якого становила 81,6%. Достатньо високою ефективністю проти вузлової форми хвороби характеризувався препарат рекс 49,7% к.е. (0,6 л га та тілт 25% к.е. (0,5 л/га), біологічна ефективність яких становила відповідно 80,0% та 77,3%, при ефективності фундозола 50% з.п. (виробничий контроль), 66,7%.

Таблиця 1 – Біологічна ефективність застосування фунгіцидів на рисі проти різних форм пірикуляріозу (сорт Мутант 428. Дослідна станція рису. 1997-1998рр)

Варіанти досліді	Норма витрати, л, кг/га	Біологічна ефективність проти			Урожайність, ц/га
		листової	вузлової	волотевої	
форм хвороби, %					
1. Контроль (без обробки)	-	-	-	-	26,4
2. Фундозол 50% з.п.	2,0	66,1	66,7	61,9	47,7
3. Бавістін 50% з.п.	0,5	83,0	81,6	84,7	54,0
4. Рекс 49,7% к.е.	0,6	81,8	80,0	86,6	54,9
5. Корбел 75% к.е.	1,0	68,0	67,7	72,3	46,9
6. Тілт 25% к.е.	0,5	80,7	77,3	83,0	49,6
7. Арчер 42,5%к.е.	1,0	75,5	76,4	82,9	48,7

Проти найбільш шкочочинної, волотевої форми хвороби найвищу біологічну ефективність виявив препарат рекс 49,7% к.е. (0,6 л/га), вона складала 86,6%, що на 24,7% більш ніж у варіанті з використанням фундозолу 50% з.п., 2 кг/га (виробничий контроль). Також високу ефективність проти волотевої форми хвороби було отримано від застосування препаратів бавістін 50% з.п. (0,5 кг/га), тілт 25% к.е. та арчер 42,5% к.е., біологічна ефективність яких була в межах 82,9-84,7%, що на 20,1-22,8% більше ніж у варіанті з використанням фундозолу 50% з.п. (2 кг/га) біологічна ефективність якого становила 61,9%.

Висновки

1. Випробування ряду фунгіцидів для зменшення шкочочинності пірикуляріозу виявило, що найбільшою ефективністю характеризуються препарати бавістін 50% з.п. та рекс 49,7% к.е. біологічна ефективність яких проти всіх форм прояву хвороби була в межах 80,0-86,6%, тоді як при застосування фундозолу 50% з.п. (виробничий контроль) біологічна ефективність становила 61,9-66,75%.

2. Застосування препаратів бавістін 50% з.п. та рекс 49,7% к.с. сприяє значному збереженню врожаю за рахунок зменшення втрат від хвороби. Кількість збереженого врожаю при застосуванні зазначених препаратів становила відповідно 104% та 107%.

3. Препарати корбел та арчер виявили меншу ефективність проти пірикуляріозу, тому при наявності більше ефективних фунгіцидів, використання їх для обмеження розвитку хвороби недоцільне.

УДК: 338.43, 330.131.7, 631.561.2

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ І РИЗИКИ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ "РИС ХЕРСОНЩИНИ"

Р.В. МОРОЗОВ – аспірант, Херсонський ДАУ

Перехід до ринкової економіки і необхідність реформування сільськогосподарського виробництва обумовлюють необхідність визначення і обґрунтування напрямів подальшого розвитку і підвищення ефективності галузі рисівництва. Виробництво рису є однією з найбільш важливих складових частин агропромислового комплексу на півдні України. Внаслідок здійснення широкомасштабного водогосподарського будівництва в Україні в 60-ті і 70-ті роки створено значний економічно-гідромеліоративний потенціал. В Херсонській області введено в експлуатацію 475 тис.га зрошуваних земель. Рисові системи на Херсонщині розташовані на малопродук-